

Jean Thiriart na setkání Jeune Europe

Autor: Christian Bouchet

Jméno Jeana Thiriarta je známé jen nemnoha Francouzům. Přesto se v letech 1960-1969 prostřednictvím své celoevropské organizace Jeune Europe a měsíčníku *La Nation Européenne* ocitl v čele prvního – a dosud nepřekonaného – pokusu o vytvoření evropské revoluční nacionalistické strany a ve svých spisech jasně vymezil dnešní doktrinní korpus nezanedbatelné části evropských nacionalistických hnutí

Thiriart se narodil do početné lutyšské liberální rodiny se silnými levicovými sympatiemi. Nejprve se zapojil do Jeune Garde Socialiste a Union Socialiste Anti-Fasciste, za války do Fichte Bund (**Der Deutsche Fichte-Bund** – národně bolševické hnutí, které bylo založeno v roce 1914 v Hamburku) a Amis du Grand Reich Allemand, sdružení krajní valonské levice příznivě nakloněné evropské spolupráci – i za cenu připojení k Říši.

Po „osvobození“ si Thiriart odseděl tři roky ve vězení a na politické scéně se znovu objevil až roku 1960 v čase dekolonizace Konga, kdy zakládal Comité d'Action a de Défense des Belges d'Afrique, z níž se po pár týdnech stalo Mouvement d'Action Civique. Zanedlouho se Thiriartovi povedlo proměnit tuto poujadistickou skupinku na efektivní revoluční organizaci, která – v přesvědčení, že uchopení moci ve Francii Organizací tajné armády (OAS) by velmi pravděpodobně znamenalo celoevropskou revoluci – bezvýhradně podporovala francouzské povstalce.

Současně bylo 4. března 1962 zorganizováno i setkání v Benátkách. Kromě Thiriarta coby zástupce belgické MAC se jej zúčastnili i lidé z Italského sociálního hnutí, německé Socialistické říšské strany a Union Movement britského nacionalistického veterána Oswalda Mosleyho. Ve společném prohlášení tyto organizace vyhlásily záměr založit „Národní evropskou stranu s ústřední myšlenkou evropské jednoty, která odmítá podřízenost západní Evropy USA a nebrání se sjednocení se zeměmi východní Evropy od Polska přes Maďarsko až po Bulharsko“. Tato strana však měla jen jepičí život, když zastaralý a úzkoprsý nacionalismus Italů a Němců rychle převážil jejich proevropské závazky.

To spolu s neslavným koncem OAS vedlo Thiriarta k přehodnocení taktiky. Dospěl k závěru, že jedinou možností je vytvoření zcela nové Revoluční evropské strany ve společné frontě se stranami či zeměmi vystupujícími proti jaltskému uspořádání.

Vyvrcholením práce započaté ke konci roku 1961 byla přeměna MAC na Jeune Europe v lednu 1963. Tato evropská organizace působila v Rakousku, Německu, Španělsku, Francii, Velké Británii, Itálii, Nizozemsku, Portugalsku a Švýcarsku. Nové hnutí se nacionalistickým seskupením staré školy podobalo jen velice málo. Mělo pevnou strukturu, kladlo důraz na vytvoření skutečné školy kádrů a pokusilo se přijít i se zárodečný ústředním řídicím orgánem Syndicat Communautaire Européen. Navíc usilovala Jeune Europe o založení Evropských revolučních brigád k ozbrojenému boji proti americkým okupantům a hledala i podporu zvnějšku. Za tím účelem byly navázány kontakty s komunistickou Čínou, Jugoslávií a Rumunskem – a dokonce i s Irákem, Egyptem a palestinským hnutím odporu.

Přestože byl Jean Thiriart uznávaným revolucionářem – roku 1966 se setkal s Čou En-lajem, o dva roky později pak s Násirem a nesměl vstoupit na území pěti evropských zemí! – a přestože byla oddanost jeho bojovníků proti sionismu nezpochybnitelná (prvním Evropanem, který se zbraní v ruce v tomto boji padl, byl Roger Coudroy z Jeune Europe), jeho potenciální spojence i nadále svazovaly staré ideologické návyky a diplomatické dekorum, které jim nedovolily poskytnout Jeune Europe kýženou finanční a materiální podporu. Navíc se po překonání dekolonizační krize Evropa těšila desetiletí ekonomické konjunktury, což značně ztížilo činnost revolučního hnutí. Tiskoviny organizace, nejprve *Jeune Europe* a pak *La Nation Européenne*, však měly jistou čtenářskou obec a vysoce postavené spolupracovníky, mezi něž patřili třeba: spisovatel Pierre Gripari, poslanec za Alpes-Maritimes Francis Palermo, syrský vyslanec v Bruselu Selim El Yafi, irácký vyslanec v Paříži Nather El Omari, šéf mise Vietkongu v Alžíru Tran Haoi Nam. Další osobnosti jako americký černošský předák Stokely Carmichael, koordinátor výkonného výboru FLN Cherif Belkacem, velitelé alžírské FLN Si Larbi a Djambil Mendimred nebo předchůdce Arafata v čele OOP Ahmed Choukeri bez větších problémů souhlasily s interview. Generál Perón ze svého madridského exilu prohlásil: „Pravidelně čtu *La Nation Européenne* a plně se s myšlenkami v něm vyjádřenými ztotožňuji. Nejen s těmi, které se tykají Evropy, ale i celého světa“.

Roku 1969, zklamán pomalým pokrokem hnutí a bojácností svých potenciálních stoupenců, se Thiriart zřeknul ozbrojeného militantního boje. I přes pokusy některých svých kádrů nepřežila Jeune Europe odchod své ústřední postavy. Jeho odkazu se však počátkem 70. let ujali militanti organizace Lutte du Peuple v Německu, Rakousku, Španělsku, Francii, Itálii a

Švýcarska a v následujícím desetiletí redakce belgického časopisu *Volonté Européenne*, francouzského periodika *Le Partisan Européen* a do jisté míry také tendence Les Tercéristes Radicaux ve francouzském hnutí „třetí cesty“ *Troisième Voie*. Jean Thiriart vystoupil ze svého politického exilu v roce 1991, když podpořil vznik Evropské národně osvobozené fronty, jediné skutečné nástupnické organizace Jeune Europe. Právě jako jeden z delegace této skupiny se roku 1992 v Moskvě setkal s předáky ruské opozice proti Borisi Jelcinovi. Krátce po návratu do Belgie však bohužel podlehl infarktu. Zanechal za sebou řadu nedokončených teoretických děl, v nichž se zabývá nutností vývoje protiamerického boje ve světle rozpadu SSSR.

*Jean Thiriart s
Alexandrem Duginem,
Moskva 1992*

V duchu Machiavelliho i Pareta se Thiriart označoval za „doktrinárního racionalistu“ a odmítal tak zažité politické kategorie. Rád při tom citoval Ortegu y Gasset: „Stát na pravici či na levici znamená zvolit jeden z nespočtu člověku nabízených způsobů, jak být idiotem; ve skutečnosti jsou obě formami morální hemiplegie“. Jeho nacionalismus byl volným aktem, společnou ambicí menšiny něco uskutečnit – proto vycházel ze striktně geopolitických úvah. Jedině státy celokontinentálního kalibru (USA, Čína, SSSR) podle něj měly budoucnost – aby tedy mohla Evropa opět získat význam a zašlou velikost, je třeba ji sjednotit vytvořením revoluční strany leninského typu, která okamžitě započne národně osvobozený boj proti americkým okupantům, domácím kolaborantům, systémovým stranám a koloniálním silám NATO. Osvobozená a sjednocená západní Evropa by následně mohla vyjednávat se Sovětským svazem o vytvoření Velké evropské říše od Galway po Vladivostok, která by jediná mohla vzdorovat novému americkému Kartágu a čínskému miliardového bloku.

Thiriart odmítal (kon)federační modely typu „Evropy stovek vlajek“ a sám se označoval „za jakobína skutečně ‚Velké Evropy‘“, již chtěl vytvořit coby unitární stát na bázi integračního nacionalismu; obří říši garantující všem svým občanům všeobecné občanství a duchovní a soudní odkaz Říma.

V ekonomické oblasti namísto „ekonomiky zisku“ (kapitalismus) i „ekonomiky utopie“ (komunismus) zastával „ekonomiku síly,“ (*économie de puissance*) jejímž cílem je maximální rozvoj potenciálu národa. V tomto duchu je pak jediným možným rozměrem pro takovou ekonomiku ten celoevropský. Thiriart – učedník Johanna Gottlieba Fichte a Friedricha Lista – vyznával myšlenku „autarkie velkých prostorů“. Takováto Evropa by se po odchodu z MMF, s vlastní měnou a chráněná pevnými celními bariérami zajišťujícími její soběstačnost, mohla vyrvat ze spárů mechanismů globální ekonomiky.

Přestože vznikly v polovině 60. let, zůstávají knihy Jeana Thiriarta pozoruhodně aktuální. Už v roce 1964 si všímá zániku evropských „ruských stran“ – tedy více než desetiletí před

zrodem eurokomunismu a skoro čtvrtstoletí před změnami režimů východní států. Dokonce i jeho popis americké strany a tisíců „amerických Quislingů“ velmi přesně odpovídá dnešní evropské realitě, jak ukázaly akce většiny politiků během války v Zálivu, agrese proti Jugoslávii a posledních událostí v Africe. Nijak nezestárla ani jeho analýza amerického imperialismu. V roce 1966 doporučoval dílo Američana Jamese Burnhama, což lze i dnes jen kvitovat, když v jeho díle *The Struggle for the World* nacházíme klenoty jako: „Je třeba odložit zbytky doktríny o rovnosti národů. USA musejí otevřeně určovat směřování globálního vývoje“.

I přes všechny nabízející se kritiky (přehnané jakobínství, přehnaný racionalismus atd.) nemůže nikdo popřít, že Thiriart zůstává jedním z našich největších mentorů minulého století. Zůstává na nás, abychom jeho teorie rozvíjeli, zhodnotili je a našli cestu k jejich překročení, a tak se dokázali postavit budoucnosti otevírající se v roce 2000.

Článek Christiana Boucheta *Jean Thiriart, Theorist of the European Revolution* vyšel na stránkách Niekisch Translation Project. Překlad do angličtiny Eugène Montsalvat.